

STENOGRAMA

ședinței comune a Comitetului Executiv al CC al PCR și a
Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România.-

- 29 februarie 1972 -

Tovarăși, scopul acestei ședințe este de a face o primă recieciere asupra vizitei președintelui Nixon în Republica Populară Chineză. Am făcut un schimb de păreri în Prezidiu și am considerat că este bine să lărgim acest schimb de păreri pentru să stabilim o orientare unitară în ce privește felul cum trebuie reciată și înțeleasă această vizită și rezultatele ei.

Pentru a înțelege mai bine rezultatele acestei vizite trebuie să pornim de la faptul că în ultima perioadă de timp în lume au loc mari schimbări și mutații în raportul de forțe. Apărut noi state cu care Statele Unite ale Americii sînt obligate să-și împartă dominația. E vorba de Japonia și Republica Federală a Germaniei. Se poate spune că - și ca rezultat al acestor schimbări - se reliefează tot mai mult elementul vechii politici imperialiste de forță, de dictat, de amestec în treburile altor state, faptul că nu se mai poate ționa după bunul plac și impune voința altor state. În general în lume se afirmă tot mai puternic principiile noi în relațiile dintre state, egalitatea în drepturi, respectul suveranității și independenței naționale, neamestecul în treburile interne și avantajul reciproc, ale politicii de renunțare la forță sau amenințare cu forța în relațiile dintre state.

Au loc, de asemenea, mutații importante în țările care - au cîștigat, după cel de al doilea război, independența și manifestă tot mai puternic în viața internațională,

crește influența țărilor socialiste și prestigiul lor și al politicii lor pe ansamblu în viața internațională. În acest context se înscrie și afirmarea Republicii Populare Chineze în viața politică mondială, care a dus la primirea în O.N.U. cu o mare majoritate de voturi și la recunoașterea ei în cursul anului trecut de către câteva zeci de noi state. În acest context se înscrie vizita președintelui Statelor Unite, Nixon, în Republica Populară Chineză și convorbirile care le-a avut.

Se poate spune că vizita constituie un eveniment de importanță istorică în relațiile dintre China și Statele Unite, precum și în viața internațională. Ea vine în fond să confirme marile schimbări care au loc pe arena mondială, și este în același timp, merită să deschidă o etapă nouă în viața internațională. Din felul cum s-a desfășurat vizita și îndeosebi din comunicatul comun chino-american se pot desprinde câteva concluzii importante.

În primul rând se desprinde faptul că în timpul vizitei au fost abordate cu toată seriozitatea și într-un spirit constructiv atât problemele relațiilor dintre cele două țări, cât și unele din cele mai importante probleme internaționale.

În al doilea rând, faptul că deși între cele două țări există divergențe fundamentale despre care s-a vorbit și nu au fost nici un fel ocolite sau trecute cu vederea, s-a demonstrat și cu prilejul acestor convorbiri că se poate aborda în mod constructiv, pe baza principiilor coexistenței pașnice, problemele dintre țările cu orînduirii sociale diferite,

se poate găsi o bază de conlucrare și de soluționare a acestora, oricât de complicate sînt aceste probleme.

Din tot ceea ce se cunoaște pînă acum, se poate spune că înțelegerile realizate între China și Statele Unite ale Americii nu pot în nici un fel fi considerate că sînt îndreptate împotriva altor state ; dimpotrivă, așa cum reiese în mod pregnant, din comunicatul comun, ele afirmă cu tărie necesitatea ca țările mari, și în general toate statele, să nu urmărească în nici un fel, în raporturile lor, de a dăuna intereselor altor state, fie ele mari, fie mici și mijlocii.

În aprecierea vizitei și a rezultatelor ei trebuie să ne bazăm pe fapte, și nu pe presupuneri, așa cum încearcă să facă unii. De la început se poate aprecia că rezultatele sînt pozitive, că înțelegerile realizate vor exercita o puternică influență pozitivă în direcția normalizării relațiilor dintre Republica Populară Chineză și Statele Unite ale Americii, că ele vor influența puternic dezvoltarea situației din sud-estul Asiei, în sensul stabilizării ei și al unei politici de colaborare, și, în general, vor exercita o influență puternică asupra întregii vieți internaționale.

După cum cred că ați reținut cu toții, în comunicatul comun sînt afirmate cu toată claritatea pozițiile Republicii Populare Chineze în problemele fundamentale ale dezvoltării lumii contemporane. Cred că merită, într-adevăr, să subliniem acest lucru, pentru că este în fond un mod nou de a aborda problemele într-un comunicat comun cînd părțile

7

își afirmă cu claritate pozițiile - și în această privință mă refer la Republica Populară Chineză, la pozițiile sale în problemele dezvoltării sociale, în problemele revoluției, în problemele mișcării de eliberare națională, a luptei pentru asigurarea victoriei forțelor progresiste. Faptul acesta însă, și acceptarea de către Statele Unite chiar de a fi afirmată ca o poziție a Chinei într-un comunicat comun constituie totuși un lucru deosebit de important și demonstrează fermitatea și consecvența cu care Republica Populară Chineză apără aceste principii. Fără îndoială că aceasta va exercita o influență în ce privește pozițiile ce vor fi adoptate și de alte țări, de forțele antiimperialiste, în problemele internaționale.

De asemenea, merită menționat și faptul că în același timp și Statele Unite își afirmă pozițiile lor principiale într-un șir de probleme, poziții care însă, pornesc, după cum se arată, de la necesitatea de a merge spre o politică de pace, de a ține seama de aspirațiile popoarelor și națiunilor la libertate și progres, de a înlătura pericolul unor agresiuni din afară.

Chiar în forma aceasta, în care sînt precizate aceste poziții ale Statelor Unite, merită reținut faptul că în fond Statele Unite sînt obligate să ia o poziție clară-desigur, urmează să vedem dacă o va și îndeplini - în unele probleme de mare importanță pentru viața internațională,

afirmînd că este gata să renunțe la politica de agresiune și de amestec în treburile altor state, și enumerînd o serie de lucruri pe care cred că le-ați citit, așa că nu mai trebuie să ne referim la ele.

Din acest punct de vedere, chiar prezentarea punctelor de vedere ale celor două părți este interesantă, instructivă, și în orice caz demonstrează că principiile care stau la baza poziției internaționale a țării noastre își găsesc o reflectare foarte puternică în aceste afirmații de principiu. Desigur că afirmarea acestor poziții e un fapt bun, dar urmează ca ele să fie traduse în viață. Noi nu avem nici o îndoială că Republica Populară Chineză va acționa în acest spirit și așteptăm ca și Statele Unite să dovedească că au tras toate concluziile din eșecurile politicii lor de pîră acum - inclusiv a politicii de izolare și de îngrădire a Chinei, a politicii de război, de agresiune - și că vor înțelege că ceea ce au afirmat în acest comunicat trebuie să constituie o orientare reală în politica lor extenă de viitor.

Desigur că nu ne facem iluzii că acest lucru se va realiza de la sine ; dar însăși această afirmare trebuie să constituie pentru toate forțele antiimperialiste, progresiste, un îndbold de a intensifica acțiunea pentru a impune respectarea acestor principii.

În al doilea rînd, trebuie menționată afirmarea cu claritate a principiilor care trebuie să stea la baza relațiilor dintre state, principii care sînt acum afirmate ca un punct de vedere comun al celor două state și care arată cu claritate că existența divergențelor dintre statele cu sisteme sociale și politice diferite nu trebuie să împiedice coexistența pașnică între ele, și enumeră principiile pe care trebuie să-și bazeze relațiile -, ca respectul suveranității, integrității teritoriale a tuturor statelor, neagresiune împotriva altor state, neamestecul în afacerile interne ale altor state, egalității și avantajului reciproc și coexistența pașnică, faptul că disputele internaționale trebuie să fie soluționate pe această bază, fără recurgerea la folosirea sau la amenințarea cu forța ; cele două state își iau obligația, declară că sînt dispuse să aplice aceste principii în relațiile și dintre ele.

Cuncașteți bine cu cîtă consecvență a militat și militoază România pentru afirmarea acestor principii în viața internațională ; aceste principii s-au impus în viața internațională ca rezultat al unei activități intense a forțelor antiimperialiste în rîndul cărora România a avut și are un rol foarte activ.

Merită subliniat, de asemenea, și faptul că se vorbește că cele două țări se vor abține de la politica de hegemonie în Asia, în Pacific, că cele două părți se împotrivesc tendințelor oricăror țări sau grup de țări de a stabili

o asemenea hegemonie și că nici una nu este dispusă să negocieze în numele vreunei terțe părți sau să încheie acorduri sau înțelegeri cu cealaltă, vizînd alte state ; și, cum se spune mai departe, că ar fi împotriva intereselor popoarelor din lume ca vreuna din țările mari să intre în cîrdășie cu cealaltă împotriva altor țări sau ca țările mari să împartă lumea în sfere de interese. Consider că aceste afirmații și precizări care sînt de acum puncte de vedere comune ale celor două țări au o importanță mare și fără îndoială că înscrierea lor este rezultatul poziției ferme a Republicii Populare Chineze, a conducătorilor chinezi, a faptului că ea, așa cum au afirmat, și cum a reieșit în cadrul convorbirilor pe care noi le-am avut cu tovarășii chinezi în vizita pe care am făcut-o anul trecut, este hotărîtă să nu participe în nici un fel la politica de împărțire a lumii în sfere de influență, este hotărîtă să se opună politicii de dominație și dictat de orice fel.

În cadrul acestui comunicat este precizată, de asemenea, cu claritate, poziția Republicii Populare Chineze în problema situației din Indochina, poziția fermă de susținere a cererilor guvernului revoluționar din Sud și a Republicii Democrate Vietnam, a cererilor tuturor popoarelor din Indochina privind încetarea agresiunii Statelor Unite, retragerea lor completă.

De asemenea, merită reținută ideea și felul clar în care este exprimată poziția Republicii Populare Chineze în

problema Taiwanului, care vine să spulbere orice speculație ce s-a făcut în ajunul și în timpul vizitei, după care China populară ar fi gata să meargă la un șir de concesii în această problemă, renunțând la drepturile sale legitime asupra acestui teritoriu. Faptul că într-o anumită formă, deși nu complet clară, Nixon recunoaște că Taiwanul aparține Chinei și că problema Taiwanului trebuie rezolvată de chinezi înșiși, că în acest scop Statele Unite vor trece în perspectivă la retragerea definitivă a trupelor și instalațiilor sale militare, este totuși un lucru pozitiv de mare însemnătate, pentru că în fond este o recunoaștere expresă a faptului că întreaga politică de până acum a Statelor Unite și a altor guverne, a celor două Chine sau a unei Chine și un Taiwan a dat complet faliment, că astăzi problema Taiwanului nu mai poate fi în nici un fel abordată decât ca o problemă internă a Chinei pe care trebuie s-o rezolve numai China. De altfel, ca o consecință, se pare logică, apare și declarația primului ministru japonez, dată imediat, în care arată fără nici un echivoc că există o singură Chină și că trebuie să recunoască numai această Chină, că nimeni nu mai poate contesta că Taiwanul este o parte a Chinei.

Deci, poziția această fermă a Chinei și recunoașterea, în fond, de către Statele Unite a acestei situații reale, va grăbi soluționarea problemei Taiwanului. Faptul că japonezii au luat această inițiativă fără nici o îndoială

că la rîndul ei va exercita o influență asupra poziției viitoare a Statelor Unite care, prin aceasta, sînt părăsiți, ca să spun așa, de ultimul lor aliat ce îi mai sprijinea cu fermitate pînă alături în poziția aceasta. Deci, cel puțin în această problemă, rezultatele vizitei și comunicatului se manifestă cu o putere destul de mare.

Desigur că ar fi fost mai bine pentru dezvoltarea relațiilor dintre China și Statele Unite și pentru situația din sud-estul Asiei și din lume, dacă Statele Unite trăgeau toate concluziile din recunoașterea acestei realități și se hotărau să treacă imediat la retragerea trupelor și a instalațiilor lor. Dar, chiar în aceste condițiuni, noi apreciem că cele înscrise în comunicat, rezultatele convorbirilor sînt pozitive și deschid o cale foarte serioasă pentru soluționarea acestei importante probleme.

Cred că e bine să subliniem încă odată faptul că cele două părți au arătat de comun acord, și au recunoscut, rolul important pe care îl joacă și trebuie să-l joace în viața internațională toate statele și în mod deosebit precizarea făcută de partea chineză asupra rolului pe care trebuie să-l aibă țările mici și mijlocii în viața internațională.

În ce privește relațiile bilaterale, prevederile din comunicat privind dorința celor două părți de a lărgi înțelegerea dintre cele două popoare, de a dezvolta colaborarea în domeniul științei, tehnologiei, culturii, sportului, al contactelor mai dese, a stabilirii căilor de contacte prin reprezentanți speciali din partea Statelor Unite pentru discutarea unor probleme importante, a dezvoltării colaborării economice, deschid, de asemenea, posibilități însemnate pentru normalizarea relațiilor dintre China și Statele Unite, cu consecințe importante asupra întregii vieți internaționale.

Desigur, tovarăși, că acum e încă greu să tragem toate concluziile și să apreciem complet importanța deosebită pe care o are această vizită, influența pe care o va exercita asupra dezvoltării situației internaționale. Urmează ca desfășurarea evenimentelor să ajute la o mai bună înțelegere a evenimentelor, ca felul în care vor fi soluționate și poziția pe care o vor adopta cele două părți într-un șir de probleme practice ale vieții internaționale, să confirme că într-adevăr cele înscrise în comunicat constituie orientarea pe care ele sînt hotărîte să meargă.

Noi, cum am spus, nu putem decît să salutăm vizita, rezultatele ei, să apreciem în mod pozitiv aceste rezultate, să ne exprimăm încrederea că Republica Populară Chineză, conducătorii chinezi vor aplica cu fermitate în viață aceste prevederi și să ne exprimăm, totodată, speranța

că și Statele Unite vor trage toate concluziile care rezultă de aici. Desigur că concluziile care trebuie trase - și care se întrevăd - este de a se merge pînă la capăt în recunoașterea realității și să evacueze cît mai rapid Taiwanul, să se rezolve în cadrul tratativelor de la Paris problemele din Indochina, prin retragerea totală a trupelor pe baza propunerilor guvernului revoluționar din Sud, ale guvernului Republicii Democrate Vietnam și ale celorlalte state și, în mod practic, să se renunțe în toate locurile, la politica de forță, de amenințare, de intervenție în treburile altor state.

Cred că este necesar să tragem din aceasta și cîteva concluzii pentru activitatea României. În primul rînd, aș sublinia și cu acest prilej justetea politicii României de a dezvolta relațiile și contactele largi cu toate statele. În acest cadru apare și mai clar cît de bine a procedat România și cît de juste sînt hotărîrile Congresului al X-lea care au confirmat și politica externă dar au trasat și linii directoare de dezvoltare a relațiilor cu toate statele, de afirmare cu putere a principiilor noi în relațiile internaționale, de a acționa cu toată fermitatea pentru a face ca aceste principii să triumfe.

Acum se poate constata cu mai multă claritate și justetea acțiunilor noastre de stabilire a relațiilor cu Republica Federală a Germaniei, faptului că acestea au exercitat o influență pozitivă în dezvoltarea situației în Europa pe calea securității europene, justetea dezvoltării

relațiilor noastre cu celelalte state europene, a relațiilor cu Statele Unite ale Americii, inclusiv a vizitei lui Nixon în România. De altfel, România fiind prima țară socialistă vizitată de un președinte al Statelor Unite și unde Nixon a declarat că e hotărât să respecte independența, suveranitatea, să nu se amestece în treburile interne și să pună la baza relațiilor aceste principii.

Aceasta ne arată că este necesar ca și în continuare să continuăm cu fermitate să aplicăm politica trasată de Congresul al X-lea, de a dezvolta relațiile cu toate statele, și în acest context, de a dezvolta în mod deosebit relațiile cu țările în curs de dezvoltare, de a pune în continuare un accent important pe creșterea rolului țărilor mici și mijlocii în viața internațională. Viața, evenimentele demonstrează că aceste țări pot, și exercită deja, un rol important, și de cuvântul lor trebuie să se țină seamă. În acest context se înscrie și vizita pe care urmează s-o facă delegația noastră în 8 țări din Africa, care este tocmai o confirmare în practică a acestei politici de dezvoltare a relațiilor cu țările în curs de dezvoltare, cu țările mici și mijlocii, de a acționa cu toată puterea pentru afirmarea principiilor la care m-am referit în relațiile dintre state, în viața internațională.

Sperăm că și vizita pe care Nixon urmează s-o facă în mai la Moscova se va desfășura în spiritul întăririi forțelor socialismului, a afirmării principiilor egalității în drep-

turi și respectului între toate statele și că prin aceasta se va reuși să se obțină noi pași pe calea dezvoltării colaborării internaționale.

Puteam spune deci că anul 1972, care a început cu asemenea evenimente de importanță istorică, poate să se înscrie ca un an care să deschidă calea spre o politică de colaborare și pace, de afirmare mai puternică în viața internațională a principiilor respectului și independenței între toate statele, ale renunțării la forță și la amenințarea cu forță, să creeze condiții pentru trecerea la realizarea unor măsuri în direcția dezarmării și îndeosebi a dezarmării nucleare, să ușureze astfel popoarele de povara înarmărilor și să creeze un climat de mai multă încredere, creind astfel condiții ca popoarele să se preocupe mai mult de dezvoltarea lor economică-socială, de ridicarea bunăstării lor materiale și spirituale.

În acest spirit cred că am putea să apreciem și să judecăm vizita și rezultatul acestei vizite a președintelui Nixon în Republica Populară Chineză, comunicatul care a fost publicat în urma acestei vizite. Desigur că aceasta arată totodată și necesitatea de a acționa cu mai multă fermitate pentru depășirea divergențelor între țările socialiste, divergențe care pot și trebuie să fie depășite prin acțiunea tuturor țărilor; în această privință România și-a adus contribuția sa și este hotărâtă să-și aducă și în viitor această contribuție. Considerăm că dacă este posibil să se realizeze o coexistență pașnică cu țările cu regimuri sociale diferite, apoi se poate realiza o coexistență activă între

țările care construiesc socialismul, chiar dacă între ele există deosebiri de păreri într-o problemă sau alta - și trebuie să se acționeze în spiritul acesta. România va acționa - așa cum a făcut și pînă acum - în această direcție

Totodată, nu trebuie să scăpăm din vedere că în toată dezvoltarea vieții internaționale, rolul hotărîtor l-a avut și îl are creșterea conștiinței maselor populare, a popoarelor, ce devin tot mai conștiente de forța pe care o reprezintă și care se ridică - după cum cunoașteți - în diferite locuri la luptă hotărîită împotriva politicii imperialiste de forță și dictat. Tocmai creșterea acestor lupte ale maselor și ale popoarelor are, pînă la urmă, rolul hotărîtor în producerea acestor schimbări în raportul de forțe și în conștiința oamenilor politici. De aici decurge necesitatea de a intensifica activitatea de unire a eforturilor maselor populare, a popoarelor în lupta împotriva vechii politici, pentru o politică de colaborare și pace în lume.

Iată, tovarăși, cîteva concluzii pe care cred că ar fi bine să le tragem pentru început asupra acestor probleme. Rog tovarășii care doresc să spună ceva să ia cuvîntul.

Desigur, întrebările cred că nu-și au rostul, pentru că noi n-am participat la tratative, așa că nu vă putem spune amănunte.

Tov. Emil Bodnăraș :

Eu aş face o propunere, ca aprecierile cuprinse în expunerea Tovarăşului Ceauşescu - ca rezultat al consultării care am avut-o ieri în Prezidiu -, şi cu precizunile care s-au adus aici, îndeosebi în ce priveşte poziţia noastră, validitatea ei şi fermitatea cu care ea trebuie continuată în toate acţiunile noastre, să fie consacrate ca un document oficial intern al Comitetului Executiv şi al Guvernului, care este mi se pare prezent aici, şi să constituie baza după care ne vom orienta în prezentarea punctului nostru de vedere în public.

Tovarăşul Ceauşescu a omis aici să menţioneze că ne gândim la o apreciere, la o caracterizare, sau la o exprimare de poziţie în legătură cu încheierea acestui comunicat ...

Tov. Nicolae Ceauşescu :

A , bine, în presă vom da.

Tov. Emil Bodnăraș :

Dar să se ghideze, să aibă ca bază această expunere şi aceste aprecieri, însă în formă corespunzătoare.

Tov. Nicolae Ceauşescu :

Desigur, noi vom trimite şi ambasadorilor, agenţilor diplomatice.

Tov. Emil Bodnăraș :

Îndeosebi cred că este necesar ca serviciile noastre externe, Ministerul Afacerilor Externe, în primul rând,

să documenteze reprezentanțele noastre în spiritul acestei expunerii, pentru a putea avea o poziție, o atitudine, ca în diferitele lor prilejuri - oficiale, oficioase, neoficiale - în contacte cu restul corpului diplomatic, cu atât mai mult cu cât desprindem deja unele aprecieri care tind să deformeze conținutul, sensul acestui comunicat de o deosebită importanță pentru dezvoltarea vieții politice internaționale. Si e bine ca diplomații noștri să fie bine documentați și înarmați pentru a face față situațiilor în care s-ar întâlni cu alte puncte de vedere decât acelea rezultate din caracterizările date de secretarul general al partidului acestei momente politice internaționale deosebit de important.

La fel, în ce privește orientarea activității serviciilor noastre economice în străinătate, încrederea cu care trebuie urmată linia aceasta a întăririi relațiilor cu toate statele, cu toate țările. Si pe această linie este evident, e clar că poziția noastră pe care de atîția ani o urmăm cu neabătută consecvență și care, după cum a menționat tovarășul Ceaușescu, și-a găsit expresie în confirmarea de către Congresul al X-lea a justetei ei și în încurajarea în continuare a politicii noastre, așa cum ea continuă de la Congresul al X-lea, în lumina acestui eveniment internațional este mult întărită, justetea ei este pe deplin confirmată. Poziția aceasta, în definitiv, este însușită acum, în lumina acestui document, de către două din cele mai mari

forțe : una capitalistă și una socialistă a lumii.

Tov. Nicolae Ceaușescu :

Eu a fost confirmată și la Praga, în comunicatul care s-a dat, în aprecierea asupra problemelor securității europene, asupra rolului R.F. a Germaniei și a guvernului Brandt-Schell.

Tov. Emil Bodnăraș :

Aceasta este propunerea care am vrut s-o fac.

Tov. Petre Lupu :

Fiind pe deplin de acord cu aprecierea dată și cu concluziile pentru noi - și cu această recomandare ca să fie trimisă reprezentanțelor noastre din exterior -, aș propune, dacă e posibil, să se transmită sub o formă această apreciere și organelor noastre de partid locale, pentru ca și activul nostru de partid să fie îndrumat cu privire la felul cum trebuie apreciate aceste evenimente, având în vedere că și în interior se pot pune fel de fel de întrebări, de probleme. Și mi se pare că e foarte important acest lucru.

Tov. Nicolae Ceaușescu :

Eu aveam în vedere întâi să ne punem de acord asupra aprecierii și pe urmă să ne gândim pe cine să informăm. De aceea nu m-am referit la aceasta.

E clar că aprecierea care o facem aici trebuie s-o cunoască partidul și toate cadrele noastre. Dar pentru că

e un moment important, am ținut ca Comitetul Executiv și cadrele de bază centrale, Guvernul, șefii de secție ai C.C., presa, să participe la discutarea acestor probleme, pentru a stabili o orientare unică, care trebuie să stea la baza întregii noastre activități în toate domeniile - în presă, radio, televiziune, propagandă, în relații externe ș.a.m.d.

Foarte sînt tovarăși care au alte păreri, care vor să ne ridică unele aspecte. Sigur, eu nu mi-am propus să fac acum decât cîteva sublinieri, cum am spus la început.

O să avem conferința națională și acolo vom face, probabil, și o apreciere largă asupra vieții internaționale. Atunci va fi și după Moscova, așa că vom avea mai multe date să judecăm lucrurile.

Nu sînt alte păreri? Atunci, sînteți de acord cu această apreciere, tovarăși? (Da, da). Considerăm că este punctul de vedere al Comitetului Executiv și al Guvernului, al activului prezent aici.

Atunci, să procedăm în sensul care s-a propus, adică în sensul de a sta la baza întregii noastre activități.

Cu aceasta ridicăm ședința.

1.III.1972

4 ex.